

Sygn. akt VI Ga 95/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Barbara Frankowska (spr.)

SO Beata Hass - Kloc

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2013 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: J. M.

przeciwko: Firmie Budowlano-Uslugowej (...) Spółce z o.o. w R.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie

V Wydziału Gospodarczego z dnia 14 lutego 2013 r., sygn. akt V GC 34/12

I. oddała apelację,

II. zasądza od pozwanego Firmy Budowlano-Uslugowej (...) Spółki z o.o. w R. na rzecz powoda J. M. kwotę 1.200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI Ga 95/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27 czerwca 2013 r.

Pozwem z dnia 30 grudnia 2010 r. powód J. M. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Firma Handlowo - Usługowa (...) wniósł o zasądzenie od pozwanego Firma Budowlano - Usługowa (...) Sp. z o.o. w R. kwoty 36 085,75 zł z ustawowymi odsetkami.

W kolejnym pozwie z dnia 17 lutego 2011 r. powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 25 034,40 zł z ustawowymi odsetkami .

W uzasadnieniach powyższych pozwów, powód podał, że strony zawarły umowę na mocy której powód zobowiązał się do wykonania tynków cementowo wapiennych kategorii III (wg normy PN-70/B- (...)) w budynku wielorodzinnym nr (...) przy ul. (...) w R.. Pierwszym pozwem powód dochodzi należności za roboty wykonane w klatce I na I i II kondygnacji budynku, w drugim należności za roboty w klatce II w mieszkaniach numer(...). Powód podał, że tynki w

II klatce wykonane były dodatkowo. Protokół odbioru prac w klatce I zawierał zastrzeżenia, co do jakości wykonanych robót, natomiast w klatce II pozwany odmówił odbioru robót z uwagi na niewłaściwe ich wykonanie.

W sprzeciwach od nakazów zapłaty wydanych w obu sprawach pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i podniósł, że tynki posiadały szereg wad i nie spełniały wymogów określonych w normie PN-70/B- (...) oraz, że wzywał bezskutecznie do usunięcia usterek.

W dniu 8 lipca 2011 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie wydał wyrok we wskazanych wyżej sprawach, połączonych do wspólnego rozpoznania.

W sprawie o zapłatę kwoty 36 085,75 zł Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 23 455,75 zł z ustawowymi odsetkami, natomiast w sprawie o zapłatę kwoty 25 034,40 kwotę 21 279,24 zł z ustawowymi odsetkami.

Na skutek apelacji pozwanego wyrokiem z dnia 24 listopada 2011 r. Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy uchylił wyrok Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 8 lipca 2011 r. i przekazał temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania. Sąd Okręgowy podzielił w uzasadnieniu powyższego wyroku ustalenia Sądu Rejonowego w zakresie wadliwości tynków i istotności wad a także, że pozwany pismem z dnia 28 grudnia 2010r. skutecznie odstąpił od umowy w całości. Sąd Okręgowy wskazał, iż przy ponownym rozpoznaniu sprawy niezbędne będzie przeprowadzenie dodatkowego dowodu z opinii biegłego sądowego, który to oceni wartość całości robót wykonanych przez powoda w sposób należyty oraz wartość robót wykonanych w sposób wadliwy, dokonując w tym zakresie stosownych wyliczeń.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 14 lutego 2013 r. sygn. akt V GC 34/12, w sprawie o zapłatę 36.085,75 zł zasądził kwotę 14.622,12 zł z ustawowymi odsetkami, zasądzając stosunkowo rozdzielone koszty. W sprawie o zapłatę kwoty 25.034,40 zł zasądził kwotę 8.430,74 zł z ustawowymi odsetkami i zasądzając stosunkowo rozdzielone koszty.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy uzupełniając postępowanie ustalił, że strony niniejszego postępowania łączyła umowa o wykonanie tynków cementowo wapiennych w klatce I budynku przy ulicy (...) w R. i ustna umowa o wykonanie robót w klatce II. W klatce I powód wykonał w sposób prawidłowy tynki na kondygnacji IV i III, pozwany tynki te odebrał potwierdzając dobrą jakość wykonania i zapłacił należne powodowi z tego tytułu wynagrodzenie. W pozostałym zakresie powód wykonał tynki wadliwie i wad nie usunął. Pozwany odstąpił od umowy i przystąpił do usunięcia wad we własnym zakresie.

Wartość robót powoda zrealizowanych na kondygnacji II i I (1.775 m²) w klatce I, przy uwzględnieniu pomniejszenia o koszty koniecznych napraw wynosi 14.622,12 zł, zaś wartość robót w mieszkaniach nr: (...) (1.220 m²) w klatce II, po odjęciu kosztów napraw wynosi 8.430,74 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd przyjął, że strony niniejszego procesu związane były umową wzajemną o roboty budowlane i wskazał, iż odstąpienie od umowy wzajemnej rodzi obowiązek wzajemnego zwrotu świadczeń. Z uwagi na charakter świadczenia powoda zwrot jest jednak niemożliwy, konieczne zatem stało się rozliczenie wartości wykonanych robót, przy uwzględnieniu wadliwego ich wykonania. Rozliczenie obejmuje ustalenie rynkowych kosztów robót wykonanych i pomniejszenie ich o rzeczywiste koszty związane niezbędnymi naprawami, na co wskazał w wiążący sposób w uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy w Rzeszowie.

Sąd Rejonowy wskazał, że nie jest możliwe dokonanie weryfikacji jakości robót wykonanych przez powoda, bowiem zostały one zakryte. Materiał dowodowy zaoferowany przez strony obejmuje uzyskany w trybie zabezpieczenia dowód w postaci opinii biegłego E. S. (1), uzupełnionej ustnie na rozprawie. Biegły oświadczył, iż wskazane w opinii procentowe wartości odnoszące się do powierzchni wadliwego tynku były szacunkowe, jednoznaczne ustalenie zakresu robót niezbędnych do usunięcia wad tynku możliwe byłoby jedynie w oparciu o kosztorys powykonawczy

sporządzony po dokonanej naprawie. Dowód ten nie był miarodajnym dla ustalenia zakresu wadliwości robót. Zdaniem Sądu Rejonowego w zaistniałej sytuacji dla oceny zakresu wadliwości robót istotne znaczenie miały ustalenia poczynione w protokołach odbioru. Pozwany odebrał tynki w klatce I na kondygnacjach trzeciej i czwartej, zapłacił nie kwestionowane w tym zakresie wynagrodzenie z tego tytułu. Pozwany nie podnosił w toku postępowania, iż świadczył nienależnie. Sąd przyjął w konsekwencji, że tynki na piętrze trzecim i czwartym były wykonane zgodnie z umową i zawęził rozważania odnośnie zakresu wadliwości robót wykonanych przez powoda do robót wykonanych na kondygnacji pierwszej i drugiej w klatce I oraz mieszkaniach w klatce II.

Sąd Rejonowy powołując się na wytyczne Sądu Okręgowego, ustalił kwotę należną powodowi, wynikającą z przemnożenia ilości metrów i stawki za metr powierzchni tynków, a następnie pomniejszył tę kwotę o koszty napraw.

Wskazał, że poza sporem były obmiary robót. Przyjął opierając się na opinii biegłego, że wartość robót powoda odpowiada wartości wskazanej w wystawionych przez niego fakturach.

Koszty napraw tynków obejmują rzeczywiste koszty ostatecznie poniesione przez pozwanego. Sąd powołując się na opinię biegłego i zeznania świadków uwzględnił koszt skucia tynków (w kwocie 2287,98 zł), przyjmując powierzchnię skucia tej na jakiej tynki zostały położone na nowo - 135 m². Sąd przyjął, że koniecznym było położenie warstwy reparacyjnej na wszystkich powierzchniach, w pomieszczeniach uwzględnionych jako wadliwie wykonane ustalił koszt nałożenia warstwy w wysokości 12,00 zł za 1 m². Podobnie taki charakter przypisał kosztom położenia nowego tynku po skuciu uprzednio nałożonego, przyjmując stawkę 21,00 zł za 1 m², przy uwzględnieniu okoliczności, że iż z zasady na rynku wszelkie prace naprawcze z uwagi na zakres robót i wymuszone terminy realizacji są wyżej wyceniane.

Reasumując, Sąd ustalił koszty naprawy w klatce I – na kwotę łączną 21.463,63 zł (w tym koszt skucia tynków 1.864,23 zł i koszt naprawy w wysokości 19.599,40 zł – wyliczenie zostało dokonane z uwzględnieniem danych wynikających z faktur obejmujących koszty napraw), a w klatce II - na kwotę 16.603,66 zł (w tym koszt skucia wadliwych tynków 423,75 zł i koszt naprawy w kwocie 16.179,91 zł).

Sąd nie uwzględnił kosztów usunięcia gruzu, wykorzystanego przez pozwanego.

Biorąc pod uwagę, iż według opinii biegłego koszt wykonania robót przez powoda odpowiadał ilorazowi stawki ustalonej przez strony w umowie (jako stawki obowiązującej na rynku) i ilości powierzchni ścian i sufitów w tynkowanych pomieszczeniach, Sąd przyjął iż wskazane w wystawionych przez powoda fakturach VAT wartości należy pomniejszyć o koszty napraw ustalone w wyżej opisany sposób. W konsekwencji powyższego Sąd ustalił ostatecznie, że pozwanemu należy się w pierwszej ze spraw kwota odpowiadająca wartości jego rzeczywistego świadczenia w wysokości 14.622,12 zł, zaś w drugiej sprawie kwota 8.430,74 zł.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją pozwany w części, a to w zakresie co do pkt I 1 i 3 oraz II 1 i 3.

Pozwany zarzucił:

- naruszenie przepisów prawa materialnego t.j. art. 491 kc w z.w. z art. 637 kc, art. 494 kc poprzez jego niezastosowanie oraz uznanie, że pozwany nie odstąpił od całości umowy wiążącej strony, a więc i w zakresie, którym nastąpiło odebranie wykonanych prac i zapłata z wystawionych faktur VAT, a w konsekwencji nie rozliczenie stron w wyroku za wskazany zakres w przypadku gdy tynki w tym zakresie posiadały wady, a powód odmówił ich usunięcia,

- błąd w ustaleniach faktycznych poprzez błędne zawężenie zakresu wadliwości robót wykonanych przez powoda w sytuacji, gdy tynki na kondygnacji trzeciej i czwartej zostały wykonane niegodnie z umową oraz stwierdzenie, że pozwany nie kwestionował jakości ich wykonania, w sytuacji gdy pozwany kwestionował w procesie jakość wykonanych tynków oraz były one objęte naprawą.

Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa ewentualnie ustalenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji pozwany argumentował, że wobec odstąpienia od umowy powód winien zwrócić wszystko co otrzymał od pozwanego, w tym wynagrodzenie za tynki na kondygnacji III i IV. Sąd niezasadnie pominął tę kwestię, nie zasądzając zwrotu ani rozliczenia.

Pozwany zakwestionował nadto oparcie się na dowodzie z opinii biegłego sądowego podnosząc, że jedynym możliwym sposobem jest oparcie się na kosztorysie powykonawczym, którym w sprawie były faktury VAT wystawione pozwanemu przez firmy, które na jego zlecenie dokonywały naprawy tynków.

Pozwany nadto podniósł, że kwestionował w sprzeczności od nakazu zapłaty także jakość tynków na kondygnacji III i IV w klatce I, czego nie kwestionuje fakt zapłaty wynagrodzenia za ich wykonanie.

Pozwany na swój koszt naprawił wszystkie tynki, bez znaczenia jest chwila ujawnienia się wad.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela w pełni ustalenia faktyczne i wnioski poczynione przez Sąd Rejonowy i przyjmuje je za własne.

Przedmiotem zarzutów apelacji pozwanego jest nieprawidłowe rozliczenie stron w związku z odstąpieniem przez pozwanego od umowy w zakresie wykonania tynków klatki I i II (mieszkania (...)) poprzez bezpodstawne wyłączenie z rozliczenia kondygnacji 3 i 4 klatki I, mimo że pozwany już w sprzeczności zarzucał wadliwość tynków na tych piętrach. Pozwany nie kwestionował jednocześnie samych wyliczeń.

Niezasadnym był zarzut naruszenia art. 491 kc w z.w. z art. 637 kc, art. 494 kc.

W przedmiotowej sprawie charakter wad oraz skuteczne odstąpienie od umowy zostało przesądzone na wcześniejszym etapie postępowania.

Sąd Rejonowy ponownie rozpoznając sprawę dokonał ustaleń w zakresie wartości robót wykonanych wadliwie oraz kosztów naprawy wadliwych robót.

Podkreślić należy, że sąd rozpoznając sprawę nie może wychodzić poza zakres, który wynika ze stanowisk stron i poza materiał dowodowy zgromadzony w sprawie. W postępowaniu cywilnym obowiązuje zasada dyspozytywności, to strony decydują o zakresie rozstrzygnięcia sprawy, zgłaszając zarzuty wnioski i materiał dowodowy na ich poparcie. Sąd nie może dysponować przedmiotem procesu przez określenie jego granic niezależnie od zakresu żądania ochrony przez powoda czy zarzutów pozwanego. Sąd nie może przekroczyć granic rozpoznania sprawy, które zostały zakreślone przez strony, uwzględniając interes prawny jednej ze stron i tracąc przy tym przymiot bezstronności.

Istotnym jest, że spór w sprawie nie dotyczył kondygnacji III i IV klatki I.

Powód dochodził zapłaty za wykonanie tynków na kondygnacji I i II w klatce I oraz wyszczególnionych mieszkań w klatce II, za które wynagrodzenie nie było zapłacone. Pozwany odmawiając zapłaty tego wynagrodzenia skupił się w sprzeczności na zarzutach dotyczących wadliwości tych właśnie prac.

Odnośnie prac na 2, 3 piętrze klatki I i poddaszu pozwany tylko w ostatnim zdaniu sprzeciwu dodatkowo wskazał, że odbiegały od norm i miały usterki.

Z tego ostatniego faktu nie wyciągał jednak dla siebie w sprzecznie żadnych konkretyzowanych wniosków i skutków.

Jak to ustalono w postępowaniu, pozwany zapłacił już za tynki na kondygnacji III i IV. Jednocześnie odmawiając zapłaty za resztę prac, nie przeciwstawił roszczeniu powoda z tego tytułu jakiegokolwiek swojego, skonkretyzowanego żądania jakie mogłoby mu przysługiwać z tytułu ewentualnej wadliwości prac także na II i IV kondygnacji.

Pozwany nie domagał się rozliczenia prac na kondygnacji III i IV klatki I także na etapie już po prawomocnym przesądzeniu skuteczności odstąpienia od całej umowy.

Nie tylko nie domagał się rozliczenia usunięcia tych wad ale co więcej, swoich twierdzeń nie poparł materiałem dowodowym. Skoro to pozwany zarzucał wadliwości, to winien je wykazać.

Tymczasem przedłożone przez pozwanego dowody jednoznacznie ograniczały się do wykazania wadliwości tynków na piętrze 1 i 2 klatki I oraz klatki II. Przedłożone pismo z dnia 24.11.2010 r. omawiało zakres umowy i jedynie ogólnikowo wskazywało na wady tynków z umowy pisemnej oraz podważało umowną podstawę robót w klatce II, protokół przeglądu

z 22.12.2010r. wraz z notatką z tej samej daty dotyczył jedynie przeglądu tynków 1 i 2 kondygnacji klatki I, dowód ten nie dotyczył 3 i 4 kondygnacji klatki I. Protokół z 23.11.2010r. dotyczył tylko mieszkań klatki II. P. opinia rzeczoznawcy J. K. zlecona przez pozwanego dotyczyła tylko klatki I kondygnacji 1 i 2 oraz klatki II. Także opinia biegłego E. S. (2) zabezpieczająca dowód jak i ta opiniująca w sprawie, oceniała jedynie mieszkania (...) kondygnacji klatki I oraz mieszkania (...) klatki II (k. 124 , 186).

Podsumowując, w toku całego postępowania pod osąd nie zostały zatem w ogóle poddane przez strony postępowania roboty na kondygnacji III i IV klatki I.

Nie zasługiwał także na uwzględnienie argumenty dotyczące przyjętej metodologii i podstawy dokonanych rozliczeń. Powołane przez pozwanego faktury VAT dotyczące naprawy tynków na łączną sumę 56.694,16 zł. nie mogą stanowić wbrew stanowisku pozwanego kosztorysu powykonawczego naprawy tynków i podstawy opiniowania.

Nie za wszystkie wady odpowiadał powód, co wynikało z najbardziej miarodajnych w ocenie Sądu ustaleń związanych z oględzinami wadliwych tynków, których dokonał biegły E. S. (1) (k. 186 i 187). Zaznaczyć należy, że to ten biegły widział tynki w stanie w jakim zostały wykonane przez powoda. Z opinii tego biegłego wynikało, że w obydwu klatkach są takie wady jak zawilgocenia, zabrudzenia rdzawe i rysy poziome i pionowe (skutek osiadania i kurczenia murów), za które powód nie odpowiada. Powyższe dotyczył tak kondygnacji I i II klatki I jak i spornych w sprawie mieszkań klatki II oraz kondygnacji II i IV klatki I. Podkreślić również należy, że aktualnie nie jest już możliwe jednoznaczne i precyzyjne zweryfikowanie przedłożonych przez pozwanego faktur pod kątem usuwania wad za które niewątpliwie odpowiada powód.

Kolejną kwestią było, że faktury te dotyczą niewątpliwie częściowo robót w ogóle nieobjętych sporną w sprawie umową. Faktury te faktycznie dotyczyły mieszkań klatki I kondygnacji I i II, III i IV i mieszkań klatki II , przy czym np. także mieszkania (...) klatki II, którego powód nie tynkował.

W tej sytuacji nie ma podstaw do przyjęcia, że przedłożone faktury stanowią miarodajny kosztorys powykonawczy usunięcia wad tynków objętych umową , za które odpowiada powód.

W świetle powyższego brak podstaw do podważenia sposobu dokonanych rozliczeń. Co do samej prawidłowości dokonanych rozliczeń (przyjętych stawek i obmiarów) pozwany nie zgłaszał zarzutów. W konsekwencji brak podstaw do zakwestionowania w sprawie ustaleń faktycznych w tym zakresie.

Reasumując – w świetle powyższych rozważań – zarzuty apelacji należało uznać za niezasadne, a wyrok Sądu Rejonowego za trafny, wobec czego apelację oddalono na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 kpc i 108 § 1 kpc w związku z § 6 pkt 5 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Zarządzenie:

1. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. pozwanego;
2. kal. 1 tydz.